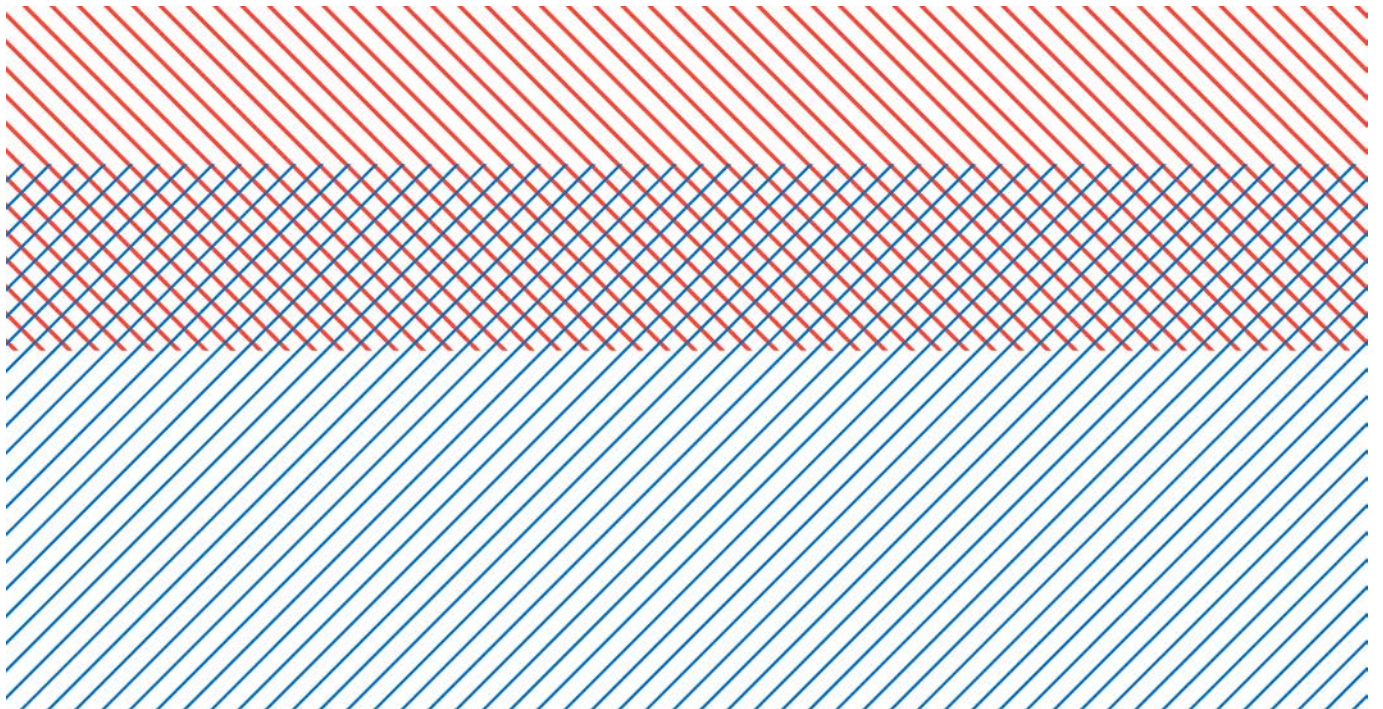

Tillægsmålgrupper til den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM)

Teknisk dokumentationsnotat

Rasmus Højbjerg Jacobsen, Anne Brink Nandrup, Karl Fritjof Krassel og
Rune Vammen Lesner

*Tillægsmålgrupper til den Socialøkonomiske Investeringsmodel
(SØM) – Teknisk dokumentationsnotat*

© VIVE og forfatterne, 2020

e-ISBN: 978-87-7119-795-2

Projekt: 301533

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Dette notat er en teknisk dokumentation af tre tillægsmålgrupper til den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Notatet er en del VIVEs samlede leverancer i forbindelse med tre projekter, der alle har løbet fra efteråret 2019 til og med foråret 2020.

Notatet er teknisk i sit indhold og henvender sig især til personer med særlig detaljeret interesse i afgrænsning af målgrupper og succesmål i SØM. De grundlæggende principper i SØM er beskrevet i tidligere dokumentationsrapporter og er ikke gentaget i dette notat.

Medarbejderne på projektet, som også udgør forfatterne på notatet, har været projektchef Rasmus Højbjerg Jacobsen (projektleder), forsker Anne Brink Nandrup, seniorforsker Rune Vammen Lesner og forsker Karl Fritjof Krassel. Projektet er udført for Socialstyrelsen.

Hans Hummelgaard

Forsknings- og analysechef, VIVE Effektmåling
2020

Indhold

1	Indledning	5
2	Beskrivelser af målgrupper til SØM.....	6
2.1	Kriminalitetstruede børn og unge, 12-17 år	6
2.2	Børn og unge anbragt på institution.....	7
2.3	Børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år	10
3	Konsekvenser og priser for målgrupperne	12
3.1	Priser.....	12
3.2	Særligt vedrørende målgruppen børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år.....	12
3.3	Øvrige generelle kommentarer	13
4	Effektviden til vidensdatabasen.....	14
	Litteratur.....	15

1 Indledning

Dette notat beskriver indholdet i tre nye målgrupper til Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). De tre målgrupper og deres SØM-successmål, som VIVE har udviklet for Socialstyrelsen i perioden efterår 2019 til forår 2020, er angivet i Tabel 1.1.

Tabel 1.1 Målgrupper og SØM-successmål

Målgruppe	SØM-successmål
Kriminalitetstruede børn og unge, 12-17 år	Ingen mistanke eller sigtelse året efter (undtagen færdselsforseelser)
Børn og unge anbragt på institution, 6-13 år og 14-17 år	Institutionsanbringelse ophører
Børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år	Begrænset kontakt med psykiatrien året efter

Anm.: Tabellen viser hver målgruppe inkluderet i denne udvidelse af SØM. For hver målgruppe vises det valgte SØM-successmål.

Note: SØM-successmål angiver den registerbaserede proxy for succes, som anvendes til at opdele målgruppen i henholdsvis en succes- og en ikke-succesgruppe, for hvilke konsekvenserne derefter estimeres. Hver målgruppe og SØM-successmål uddybes i afsnit 2.1-2.7.

Tilgangen til at afgrænse disse målgrupper, finde successmål for målgrupperne samt estimere økonomiske konsekvenser for dem følger de tidligere anvendte metoder for børn og unge i SØM, jf. Jacobsen og Beuchert (2018). Derfor indeholder dette notat kun en teknisk baggrunddokumentation af de nye målgrupper, mens læsere, der ønsker viden om den generelle metode bag SØM, henvises til de tidligere udkomne dokumentationsrapporter.

I næste kapitel beskrives afgrænsningen af målgrupperne samt de successmål, der er anvendt til estimeringen af de økonomiske konsekvenser. I kapitel 3 er der en række kortere bemærkninger vedrørende priser og konsekvensestimeringer for de nye målgrupper.

Parallelt med udviklingen af målgrupperne har VIVE indsamlet eller klargjort effektviden til disse målgrupper. Dette arbejde er kort dokumenteret i kapitel 4.

Ud over dette notat omfatter VIVEs leverancer til Socialstyrelsen, som en del af projekterne, også Excel-regneark indeholdende følgende oplysninger om målgrupperne til SØMs vidensdatabase:

- De estimerede økonomiske konsekvenser
- Beskrivende statistik
- Information om målgruppen
- Forbrug af ydelser i baselineåret
- Ukorrigeret forbrug af ydelser i estimationsårene.

2 Beskrivelser af målgrupper til SØM

Dette kapitel indeholder en teknisk gennemgang af de nye målgrupper til SØM. Beskrivelsen fokuserer meget på den præcise afgrænsning af målgruppen samt af de succesmål, der er anvendt for hver målgruppe, og der anvendes variabelnavne fra Danmarks Statistiks registerdata til den nøjagtige beskrivelse. Ud over afgrænsningen med hensyn til de anvendte variable, beskrives også præcist, hvilke dataår der kan anvendes til beregningerne. Bemærk dog, at konsekvensestimaterne tidligst kan estimeres to år efter målgruppeudtræk (året efter succesmåling), og at dataperioden for konsekvenser typisk er den samme som målgruppedata, se også afsnit 3.3.

Estimater og beskrivende statistik for de nye målgrupper blev leveret i foråret 2020, hvor den tilgængelige dataperiode for de fleste registre var årene 2005 til og med 2018 (med undtagelse af information om dag- og døgnbehandling for stofmisbrug samt alkoholbehandling, der haves til og med 2013).

I overensstemmelse med de hidtidige principper for målgruppeudtræk i SØM kan børn og unge under 18 år kun udtrækkes til en given målgruppe i det første år, individet opfylder målgruppekriteriet.

2.1 Kriminalitetstruede børn og unge, 12-17 år

2.1.1 Beskrivelse af målgruppe

Målgruppen udgøres af alle 12-17-årige, der for første gang registreres med mindst én registreret mistanke eller sigtelse om kriminalitet i året (færdelsesrelateret kriminalitet undtaget).

2.1.2 Registerafgrænsning

Målgruppen afgrænses på baggrund af Befolkningsregisteret (BEF), hvor alle børn og unge i alderen 12 til 17 år ved udgangen af årene i perioden 2005-2018 udtrækkes. Dette sammenholdes med registrene Sigtelser for Mindreårige (KRMS) og Kriminalstatistik Sigtelser (KRSI), der begge dækker over perioden 2005-2018, for at afgrænse målgruppen til børn og unge, der i året er registreret med en ikke-færdelsesrelateret mistanke eller sigtelse.

Et barn kan kun indgå i målgruppen én gang, dvs. vi betinger på, at barnet ikke tidligere i dataperioden er registreret med en ikke-færdelsesrelateret mistanke eller sigtelse. Vi begrænser således målgruppen til 2006 og fremefter ved at betinge på, at individer i målgruppen for 2006 ikke er registreret med en mistanke eller sigtelse allerede i 2005. For individer i målgruppen i 2007 betinges på, at der hverken i 2005 eller 2006 er registreret en mistanke eller sigtelse på vedkommende osv. Dette skaber en mindre skævvridning i data, da målgruppeindivider i senere år observeres i en relativt længere periode, før de kan inkluderes, men denne vurderes at være relativt lille, da perioden for registreringer kun løber over seks år (i alderen 12-17 år), og unge generelt har meget få registreringer i de helt unge år.

Et barn indgår i målgruppen, hvis barnet optræder med mindst en mistanke (KRMS) eller sigtelse (KRSI).

For sigtelser ses der bort fra færdelsesforseelser (SIG_GER7 hovedgrupperne 21 "Færdelsesuheld uspecificeret", 22 "Færdelseslov spiritus", 24 "Mangler ved køretøj" samt 26 "Færdelseslov

i øvrigt”). For mistanker ses der bort fra alle forseelser med MIN_SIGTGERK mellem 80000 og 82000, hvilket udelukker de samme typer forseelser som for sigtelserne.

Det er gerningstidspunktet for forseelsen, der har afstedkommet en mistanke eller sigtelse, som er det afgørende.

Table 2.1 Målgruppe for kriminalitetstruede børn og unge, 12-17 år

Målgruppe	Målgruppe Registerafgrænsning	SØM-succesmål	SØM-succesgruppe Registerafgrænsning (kalenderåret efter)
Børn og unge i alderen 12-17 år, der har været sigtet eller under mistanke for en ikke-færdselsrelateret kriminel handling	<p>Mistanker og sigtelser om kriminelle handlinger identificeres ved sammenlægning af registrene over Sigtelser for Mindreårige (KRMS) og Kriminalstatistik Sigtelser (KRSI). Et barn indgår i målgruppen, hvis barnet optræder med mindst en mistanke (KRMS) eller sigtelse (KRSI). Færdselsrelaterede sigtelser og mistanker undtaget. Gerningstidspunktet for forseelsen benyttes til afgrænsning af målgruppeåret.</p> <p>Data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kriminalstatistik Sigtelser (KRSI), hvor der ses bort fra færdselsforseelser (SIG_GER7 hovedgrupperne 21 "Færdselsuheld uspecificeret", 22 "Færdselslov spiritus", 24 "Mangler ved køretøj" samt 26 "Færdselslov i øvrigt"). - Sigtelser for Mindreårige (KRMS), hvor der ses bort fra alle forseelser med MIN_SIGTGERK mellem 80000 og 82000. - Målgruppens alder er udtrukket fra Befolkningen (BEF) 	Ingen mistanke eller sigtelse året efter (undtagen færdselsforseelser)	<p>Individet er ikke registreret med en mistanke eller sigtelse om ikke-færdselsrelateret kriminalitet i året efter målgruppeåret. Ligeledes undgår individer, der afsoner ubetinget fængselsstraf i året efter målgruppeudtræk</p> <p>Data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kriminalstatistik Sigtelser (KRSI), hvor der tillades færdselsforseelser (SIG_GER7 hovedgrupperne 21 "Færdselsuheld uspecificeret", 22 "Færdselslov spiritus", 24 "Mangler ved køretøj" samt 26 "Færdselslov i øvrigt"). - Sigtelser for Mindreårige (KRMS), hvor der tillades forseelser med MIN_SIGTGERK mellem 80000 og 82000. - Registrene Kriminalstatistik Afgørelser (KRAF) og Kriminalstatistik Indsættelser (KRIN) til måling af afsonet ubetinget fængselsstraf (afg_ubstrflg) for endelige afgørelser (ankede afgørelser ekskluderes).

2.1.3 Succesmål

Succesmålet baseres på recidiv og defineres som, at individet ikke er registreret med en eller flere mistanker eller sigtelser om kriminalitet i året efter målgruppeudtræk. Ligesom for målgruppeafgrænsningen ses der bort fra færdselsrelaterede mistanker og sigtelser ved måling af succes. Desuden placeres individer, der er registreret som ubetinget frihedsberøvet i året efter målgruppeudtræk, i ikke-succesgruppen.

2.2 Børn og unge anbragt på institution

2.2.1 Beskrivelse af målgruppe

Denne målgruppe omfatter børn og unge i alderen 6-17 år i målgruppeåret, der for første gang er anbragt på en institution med eller uden samtykke. Dog ekskluderes institutionsanbringelser pga. nedsat funktionsevne samt institutionsanbringelser, der skyldes en dom, surrogat for varetægtsfængsling, mv. fra målgruppen. Ligeledes ekskluderes forløb, der afsluttes i forbindelse

med barnets 18-års fødselsdag (dagen før, på dagen eller efter), fra målgruppen. Denne skelnen skal afhjælpe, at succesmålet primært måler unge i overgangen mellem sociale foranstaltninger for børn og unge under 18 og efterværn.

Målgruppeåret defineres som kalenderåret for påbegyndelsen af barnets første institutionsanbringelse, mens succesåret måles som året, hvor denne første institutionsanbringelse afsluttes. Traditionelt opgøres SØM-succesmålet i året efter målgruppeudtræk, men denne betingelse gør sig ikke gældende her. Opdelingen af målgruppen i børn (6-13 år) hhv. unge (14-17 år) baseres på individets alder ved målgruppeudtræk, ligesom de øvrige baggrundsvariable også måles i året for målgruppeudtræk. Den eneste undtagelse herfra er barnets alder, der måles i året før succesåret, for at kontrollere for eventuelle forskelle i varighed af forløb i succes- og ikke-succes-gruppen. Baselineforbrug af konsekvenser måles ligeledes i året for målgruppeudtræk.

2.2.2 Registerafgrænsning

Målgruppen afgrænses med forløbsregisteret for Børn og Unge Anbragte (BUAF). Her udtages individer med anbringelsessted (ANSTED_KLAS) 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17 og anbringelsesgrundlag (SAMTYKKE) 1, 2, 3 for at afgrænse målgruppen til dem, der er anbragt på institution med eller uden samtykke. Vi frasorterer børn og unge, der tidligere har været anbragt på et af de ovenstående anbringelsessteder uanset anbringelsesgrundlag.

Grundet databrud (se dst.dk) medtages kun børn og unge i målgruppen, der påbegynder deres første institutionsanbringelse i 2006 og fremefter. Da BUAF dækker perioden 1980-2018, frasorterer vi forløb, der endnu er uafsluttede eller har afslutningsdato senere end år 2017, således at det er muligt at måle eventuelle efterfølgende forløb i op til et år.

Derudover benyttes befolkningsregisteret (BEF) til at begrænse målgruppen til børn og unge i alderen 6-17 år pr. 31. december i året samt udtage anbringelsesforløb, hvis afslutningsdato (SLUTDATO) ligger dagen før, på dagen eller efter barnets 18-års fødselsdag.

Bemærk, at der i arbejdet med at definere sammenhængende anbringelsesforløb i overensstemmelse med Socialstyrelsen er foretaget følgende sammenlægninger:

- Hændelsen "Afgørelser om anbringelser" af varighed >0 lægges sammen med næste forløb i forlængelse heraf. Ellers indgår forløbet som et selvstændigt forløb.
- Hændelsen "Ændring af tvangsanbringelser til frivillige anbringelser" lægges sammen med det foregående forløb, hvis det er umiddelbart i forlængelse heraf, og forløbene har samme anbringelsessted. Ellers indgår forløbet som et selvstændigt forløb.
- Alle forløb med en varighed <32 dage lægges sammen med det næste forløb i umiddelbar forlængelse, såfremt forløbene har samme anbringelsessted. Ellers indgår forløbet som et selvstændigt forløb.

Table 2.2 Målgruppe for institutionsanbragte børn og unge (hhv. 6-13 år og 14-17 år)

Målgruppe	Målgruppe Registerafgrænsning	SØM-succesmål	SØM-succesgruppe Registerafgrænsning (kalenderåret efter)
Børn og unge i alderen 6-17 år anbragt på institution	<p>Institutionsanbringelser identificeres som anbringelsessted (ANSTED_KLAS) 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17 og anbringelsesgrundlag (SAMTYKKE) 1, 2, 3 i Børn og Unge Anbragte Forløbsregister (BUAF). Dermed frasorteres institutionsanbringelser pga. nedsat funktionsevne samt institutionsanbringelser, der skyldes en dom, surrogat for varetægtsfængsling, mv. Vi frasorterer børn, der tidligere har været anbragt på institution.</p> <p>Data: - Børn og Unge Anbragte Forløbsregister (BUAF) med anbringelsessted (ANSTED_KLAS) 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17 og anbringelsesgrundlag (SAMTYKKE) 1, 2, 3, og slutdatoen senest er i år 2017. - Befolkningen (BEF), hvor alder pr. 31. december i året er 6-17 år, og hvor datoen for barnets 18-årsfødselsdag <i>ikke</i> ligger før, er sammenfaldende med eller ligger dagen efter anbringelsens ophørsdato (SLUTDATO).</p>	Institutionsanbringelse op-hører	<p>Ved institutionsanbringelsens ophør går der mindst 366 dage inden et nyt institutionsanbringelsesforløb på anbringelsessted ANSTED_KLAS) 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17 begynder uanset anbringelsesgrundlag</p> <p>Data: - Børn og Unge Anbragte Forløbsregister (BUAF), hvor ophørsdatoen (SLUTDATO) er mindst 366 dage mindre end begyndelsesdatoen (STARTDATO) for næste forløb på følgende anbringelsessted (ANSTED_KLAS) 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17 uanset SAMTYKKE.</p>

2.2.3 Succesmål

Succesmålet skal afspejle, at et succesfuldt institutionsanbringelsesforløb indebærer en vis grad af kontinuitet og dermed ikke afbrydes og erstattes af en ny anbringelse på en anden institution inden for det første år.¹ Dermed defineres succesmålet således, at barnets institutionsanbringelse ophører, og et nyt institutionsanbringelsesforløb påbegyndes tidligst 366 dage efter ophørsdatoen. Ophører institutionsanbringelsen og erstattes af et anbringelsesforløb på et af indsatsstrappens lavere trin (fx familiepleje), placeres individet i succesgruppen, så længe et nyt anbringelsesforløb på institution ikke påbegyndes inden for 366 dage fra afslutningen af den tidligere institutionsanbringelse. Vi medtager eventuelle institutionsanbringelser på grund af domme, surrogat for varetægtsfængsling mv. i målingen af succes.

Konsekvensestimaterne er relativt upåvirkede af valget af skæringsdato for succesmåling, idet mere end 75 % af anbringelsesforløbene, der påbegyndes inden for et år efter afslutningen af det første forløb, påbegyndes i umiddelbar forlængelse heraf. Bemærk desuden, at succesåret defineres som kalenderåret for afslutningen af barnets første institutionsanbringelse.

¹ Hændelsesregisteret Børn og Unge Anbragte (BUAH) er forsøgt anvendt til at identificere succesfulde institutionsanbringelser på baggrund af formålet for anbringelsens opnåelse ved afslutningen på anbringelsesforløbet. Desværre er en betydelig del af anbringelsesforløbene ophørt eller ændret uden en angivet årsag, hvorfor det i samarbejde med Socialstyrelsen er besluttet at basere succesmålet på baggrund af ikke gentagne institutionsanbringelser inden for en kortere periode efter den første anbringelses afslutning.

2.3 Børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år

2.3.1 Beskrivelse af målgruppe

Målgruppen omfatter børn i alderen 0-5 år med angst, depression eller anden affektiv lidelse, børn med en opmærksomhedsforstyrrelse samt børn med andre psykiske vanskeligheder (med og uden psykiatrisk sygehusbenyttelse). Et barn defineres som tilhørende målgruppen, første gang barnet observeres i registrene med angst, depression eller anden affektiv lidelse, en opmærksomhedsforstyrrelse eller andre psykiske vanskeligheder.

I udvælgelsen af denne relativt brede målgruppe er inddraget afvejninger af præcisionen i at diagnosticere børn under 6 år og det potentielle datagrundlag. Kommuner er ligeledes blevet inddraget i processen for at sikre, at udvælgelsen af målgruppen har praktisk relevans og anvendelighed.²

2.3.2 Registerafgrænsning

Målgruppen omfatter børn i alderen 0-5 år med:

1. angst, depression eller anden affektiv lidelse
2. en opmærksomhedsforstyrrelse
3. andre psykiske vanskeligheder

hvor 1, 2 og 3 er defineret på baggrund af de eksisterende afgrænsninger i SØM for børn over 5 år. Disse afgrænsninger følger nedenfor:

Børn med psykiske vanskeligheder kan identificeres, såfremt de har fået stillet en diagnose, der registreres i nationale data. Data indsamles på børns diagnoser i forbindelse med deres kontakt med hospitalspsykiatrien eller somatisk sygehusbehandling fra henholdsvis Landspatientregistret Psykiatri – Administrative oplysninger (PSYK_ADM) og Landspatientregistret – Administrative oplysninger (LPR_ADM). Data omfatter både indlæggelser, ambulante besøg og skadestuebesøg samt personens aktions- og bidiagnose. Diagnoser stillet i praksissektoren er ikke tilgængelige. Landspatientregisteret er tilgængeligt i perioden 2005-2018, mens Landspatientregistret Psykiatri er tilgængeligt mellem 1995 og 2018.

Børn med angst, depression eller anden affektiv lidelse og børn med en opmærksomhedsforstyrrelse identificeres ved, at de har en relevant diagnose ved kontakt med hospitalspsykiatrien eller i forbindelse med somatisk sygehusbehandling.

Diagnoser er klassificeret efter WHO's ICD-10 diagnosekoder. For at identificere angst, depression eller andre affektive lidelser anvendes følgende diagnosekoder: DF40-DF48 og DF30-DF39 (inkl. alle undergrupper). For at identificere opmærksomhedsforstyrrelser anvendes følgende diagnosekoder: DF90-DF91 og DF988C (inkl. alle undergrupper).

Børn med andre psykiske vanskeligheder afgrænses i registrene, så der så vidt muligt fanges børn med forskellige grader af psykiske vanskeligheder. Det gør vi ved at inkludere personer, der opfylder mindst én af følgende tre betingelser:

1. Har været indlagt på psykiatrisk hospital (med minimum en indlæggelse eller to ambulante/skadestuebesøg)

² Se Jacobsen og Lesner (2019).

2. Er blevet henvist til psykiater af egen læge og har været der mindst to gange i løbet af et år
3. Har en psykiatrisk diagnose i forbindelse med somatisk behandling (med minimum en indlæggelse eller to ambulante/skadestuebesøg).

2.3.3 Succesmål

Vi følger terminologien for målgrupperne med børn over 5 år med psykiske vanskeligheder, hvor succesmålet er, at personen har et begrænset behov for kontakt med psykiatrien i det efterfølgende år. Begrænset kontakt med psykiatrien er afgrænset i registerdata ved, at følgende betingelser er opfyldt: Barnet har ikke været indlagt på psykiatrisk hospital, har mindre end to ambulante/skadestuebesøg og mindre end to kontakter til psykiater i primærsektoren.

Succesmålet afgrænses ved hjælp af Landspatientregisteret, Landspatientregisteret Psykiatri og Sygesikringsregister (hvor SPEC2 = 24 (psykiatri) eller 26 (børnepsykiatri)), der alle er tilgængelige til og med 2018.

Tablet 2.3 Målgruppe for børn i alderen 0-5 år med psykiske vanskeligheder

Målgruppe	Målgruppe Registerafgrænsning	SØM-succesmål	SØM-succesgruppe Registerafgrænsning (kalenderåret efter)
Børn i alderen 0-5 år med psykiske vanskeligheder, angst, depression eller anden affektiv lidelse samt børn med en opmærksomhedsforstyrrelse	<p>Angst, depression eller andre affektive lidelser identificeres ved følgende ICD-10 diagnosekoder: DF40-DF48 og DF30-DF39 (inkl. alle undergrupper). Opmærksomhedsforstyrrelser identificeres ved følgende ICD-10 diagnosekoder: DF90-DF91 og DF988C (inkl. alle undergrupper).</p> <p>Børn med andre psykiske vanskeligheder afgrænses ved 1) minimum en indlæggelse eller to ambulante/skadestuebesøg på psykiatrisk sygehus eller 2) minimum to kontakter til psykiater via sygesikringen i primærsektoren, eller som er indlagt til somatisk sygehusbehandling med en psykiatrisk diagnose.</p> <p>Data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Landspatientregisteret – Administrative oplysninger (LPR_ADM), hvor aktions- eller bi-diagnose har ICD-10 kode DF09-DF69 eller DF89-DF100. - Sygesikringsregister (SSSY), hvor SPEC2 = 24 (psykiatri) eller 26 (børnepsykiatri). - Landspatientregisteret Psykiatri – Administrative Oplysninger (PSYK_ADM), hvor aktions- eller bi-diagnosen har ICD-10 diagnosekode: DF90-DF91, DF988C, DF40-DF48, DF30-DF39. 	Begrænset kontakt med psykiatrien året efter	<p>Personen har ikke været indlagt på psykiatrisk hospital, har mindre end to ambulante/skadestuebesøg og mindre end to kontakter til psykiater i primærsektoren.</p> <p>Data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Landspatientregistret Psykiatri - Administrative oplysninger (PSYK_ADM) - Landspatientregistret - Administrative oplysninger (LPR_ADM) - Sygesikringsregister (SSSY), hvor SPEC2 = 24 (psykiatri) eller 26 (børnepsykiatri)

3 Konsekvenser og priser for målgrupperne

Principperne for de økonomiske konsekvenser og priserne til SØMs vidensdatabaser følger de principper, der hidtil har været anvendt for børn og unge i SØM, jf. Jacobsen og Beuchert (2018). Der har dog været mulighed for at estimere de økonomiske konsekvenser for flere år, da der er kommet flere tilgængelige dataår siden de tidligere modelversioner. Det betyder, at der som udgangspunkt er op til 9 års konsekvenser tilgængelige på baggrund af registerdata.

3.1 Priser

Priserne anvendes til at omregne konsekvenserne til økonomiske konsekvenser og skal, ligesom i de tidligere udgaver af SØM, afspejle de gennemsnitsomkostninger, det offentlige må afholde ved en given aktivitet.

En lang række af priserne er hentet fra eksterne kilder, og disse ændres således ikke mellem målgrupperne, men fremskrives blot til det aktuelle basisår i modellen. Det gælder priserne for sociale serviceydelser på voksenområdet, indkomstoverførsler, beskæftigelse, kriminalitet, sociale foranstaltninger og efterværn, grundskole og specialundervisning (se Jacobsen et al. (2018) og Jacobsen og Beuchert (2018)). Disse priser er ikke ændret i forhold til tidligere versioner af SØM. På børn og unge-området opgøres priserne i SØM ikke specifikt for hver målgruppe (modsat målgrupper for voksne, hvor enkelte priser er målgruppespecifikke) – her benyttes de gennemsnitlige priser for individer under 18 år på sundhedsområdet og landsgennemsnittet for 18-65-årige for skatteindtægter ved beskæftigelse.

3.2 Særligt vedrørende målgruppen børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år

Målgruppen af små børn i alderen 0-5 år med psykiske vanskeligheder er bevidst defineret som en bred målgruppe, der indeholder flere forskellige baggrundsoplysninger vedrørende diagnoser og kontakter, jf. kapitel 2 og den tidligere afdækning af målgruppen af Jacobsen og Lesner (2019). Dette er gjort med baggrund i en forventning om, at diagnosticeringen og andre registerbaserede mål for 0-5-årige er forbundet med en væsentlig usikkerhed. Denne usikkerhed forventes at smitte af på estimationen af konsekvenser. Der er derfor i dette tilfælde foretaget et valg om at ændre på signifikanskriterierne i estimationerne for at undgå, at estimater, der afspejler systematiske forskelle mellem succes- og ikke-succes-gruppen, bliver fortolket som støj i estimaterne. Specifikt betyder dette, at det undlades at benytte Bonferroni-korrektionsmetoden³, der har været anvendt for SØMs øvrige målgrupper, og at der dermed anvendes et signifikansniveau på 5 %.

Da baggrundsviden om denne målgruppe desuden er begrænset, tilføjes information fra Det Medicinske Fødselsregister (MFR): fødselsvægt, gestationsalder, ryger-mor (1. trimester), BMI mor (før graviditet), og APGAR (5min) score) til baggrundsvariablene, der benyttes i estimeringen af de økonomiske konsekvenser.

³ For en uddybende forklaring af metoden se Jacobsen og Beuchert (2018).

3.3 Øvrige generelle kommentarer

Efter aftale med Socialstyrelsen er følgende ændringer og tilpasninger implementeret i modellen:

1. For at beskrivende statistik på baggrundsvariable og baseline-forbrug af konsekvenser på bedst mulig vis afspejler de individer, der indgår i konsekvensberegningerne, inkluderes nu kun de målgruppe-kohorter, for hvilke konsekvensmålene er tilgængelige i mindst ét år efter succesmålingen. I praksis betyder det, at selvom målgrupperne i de fleste tilfælde kan konstrueres helt til 2017, inkluderes kun målgruppekohorter til og med 2016.
2. Konsekvenser baseret på kontakt med psykiatriske hospitaler måles i dage i stedet for forløb, da dette giver en mere præcis prissætning af kontakten.
3. Konsekvenser baseret på kontakt med psykiatriske og somatiske hospitaler tilskrives de år, sengedagene foregår, og ikke som tidligere enten året for udskrivning eller indlæggelse.
4. Optællingen af overlappende hospitals-, herbergs-, stofmisbrugsbehandlings- og alkoholbehandlingsforløb er ændret, således at varigheden tælles fra første indskrivningsdato til seneste udskrivningsdato. Ligeledes er optællingen omhandlende antal domme og frihedsberøvelse ændret til nu først og fremmest at være baseret på Kriminalstatistikken for indsættelser (KRIN).
5. Kvadreret alder tilføjes i konsekvensberegningerne.

4 Effektviden til vidensdatabasen

Som en del af projektet har VIVE også fundet eller klargjort effektstørrelser til SØMs vidensdatabase, der dækker de nye målgrupper. Det har ikke inden for rammerne af projektet været muligt at gennemføre systematiske litteratursøgninger efter effektstudier. Det betyder, at de fundne effektstørrelser ikke nødvendigvis er repræsentative for den samlede litteratur for målgrupperne.

For nogle af målgrupperne findes der allerede effektviden i vidensdatabasen, som også er dækkende for nye målgrupper. Det drejer sig om:

- Børn og unge anbragt på institution, 6-13 år og 14-17 år
- Små børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år.

For målgruppen *Børn og unge anbragt på institution* har VIVE gennemset indholdet i SØMs vidensdatabase og har vurderet, hvilke af de eksisterende effektstørrelser der også vil kunne anvendes for denne målgrupper, hvorefter disse er blevet tilknyttet den nye målgruppe. Vurderingen er sket ud fra beskrivelsen af målgruppen fra studierne, der var i vidensdatabasen, og i de tilfælde, hvor det ikke har været muligt at afgøre præcist, er de originale kilder blevet gennemset. Dette har betydet, at i alt 93 effektstørrelser fra 5 studier, hvor en del af målgruppen er børn og unge anbragt på institution, er blevet genanvendt.⁴

For målgruppen *Børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år* har VIVE gennemset indholdet i SØMs vidensdatabase for målgrupperne børn med psykiske vanskeligheder, der allerede findes i SØM. For de effektstørrelser, der findes i vidensdatabasen for målgrupper vedrørende børn og unge i SØM, er der oplysninger om, hvilken aldersklasse de enkelte effektstudier dækker. Denne viden har vi udnyttet til blandt de eksisterende studier at finde disse, hvor der også er målt på børn op til 5 år. De herved udvalgte studier er herefter tilknyttet den nye målgruppe for 0-5-årige. Samlet betyder det, at i alt 1.194 effektstørrelser fra 39 studier er tilgængelige for målgruppen.

For målgruppen *Kriminalitetstruede børn og unge, 12-17 år* findes der ikke umiddelbart effektviden i SØMs vidensdatabase, der kan anvendes, da målgruppen ikke er direkte sammenlignelig med nogle af de allerede eksisterende målgrupper. For denne målgrupper har VIVE gennemført en litteratursøgning og har herefter identificeret 141 effektstørrelser fra i alt 7 studier. Vi har søgt i Campbell-reviews efter studier dækkende målgruppen unge kriminelle, og derefter har vi manuelt gennemset de fundne reviews med henblik på at identificere effektviden til SØM.

Den fundne dokumentation er sammenfattet i nedenstående tabel.

Tabel 4.1 Oversigt over effektviden til SØM

Målgruppe	Antal effektstørrelser	Antal studier	Nordiske effektstørrelser indgår
Børn med psykiske vanskeligheder, 0-5 år	1.194	39	326
Unge kriminelle eller kriminalitetstruede, 12-17 år	141	7	102
Børn og unge anbragt på institution	93	5	0

Kilde: Egen tilvirkning.

⁴ I det angelsaksiske system anvendes betegnelsen "forster care" som samlet betegnelse for det, der i en dansk kontekst kendes om plejefamilie, netværksanbringelse og institutionsanbringelse, hvorfor indsatser også oftest afprøves over for denne samlede gruppe.

Litteratur

- Benjaminsen, L., Birkelund, J. F., Enemark, M. H. & Andrade, S. B. (2018). *Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet. Samfundsøkonomiske aspekter*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Jacobsen, R. H., Nielsen Arendt, J., Verner, M., Kollin, M. S., Halling, C. & Kolstrup, K. (2018). *Socialøkonomisk Investeringsmodel (SØM). Dokumentation*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Jacobsen, R. H. & Beuchert, L. (2018). *Den Socialøkonomiske Investeringsmodel: Udvidelse med udsatte børn og unge: Dokumentation*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Jacobsen, R. H. & Lesner, R. V. (2019). *Afdækning af mulige løsninger på udfordringer vedrørende ønskerne til udvidelse af den socialøkonomiske investeringsmodel (SØM)*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

**VIDEN I
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD